

In verband met de zwambestrijding moesten ook de voorzetrampen met het gele glas verwijderd worden. Schrijver dezès had van af het begin van het werk gepleit voor verwijdering van die ramen, omdat hij het gele licht steeds als zeer storend had ervaren. De kerk is tenslotte lid van de grote familie van 18e eeuwse zaalkerken: Doopsgezinde, Remonstrantse, Oud Katholieke enz. (ook de kerk van de Broedergemeente te Zeist hoort daartoe), die alle berekend zijn op helder invallend licht. Het mooie snijwerk van de preekstoel en het koperwerk kwamen plotseling veel beter tot hun recht. Tweemaal is uitgebreid over deze zaak gediscussieerd. Beide keren echter was er een duidelijke meerderheid van de aanwezige leden - ondergetekende is zelf ook lid en kon tegen stemmen - vóór herplaatsing. De kerk gaat dus weer een nieuwe gele periode tegemoet.

Ter herinnering aan de korte „heldere” fase geven we hierbij een foto (afb. 5), welke globaal de toestand weergeeft, waarin de kerk gedurende de eerste anderhalve eeuw van haar bestaan moet hebben verkeerd.

C. L. Temminck Groll

Noten

- 1) De brouwerij is vanaf 1612 te volgen d.m.v. verkoopakten (G.A. Utrecht, archief Doopsgez. gemeente - verder te noemen archief D.G. -, nr. 155). In de laatste akte van vóór de overdracht aan de Doopsgez. gemeente, uit 1745, is voor het eerst sprake van „zekere huijzinge zijnde geweest een brouwerij genaamt de Witte Leeuw” - de brouwerij funktioneert dan dus niet meer. Het was een groot complex, met een poort aan de Lange Nieuwstraat. Van 3 juni 1772 dateert de akte, waarin aan „de Heeren Dr. Andries Oostman en Christiaan van Pesch ... gelast van die van den kerkenraad der Doopsgezinde gemeente binnen deze stad” wordt overgedragen „een Huijzinge voorheen zijnde geweest een Brouwerij van ouds genaamt de Witte Leeuw ...” Ten noorden van de kerkzaal bevindt zich nog een klei-

ne ruimte met een gaaf 18e eeuwse venster, de Stenen kamer genaamd, welke in opzet nog dateert van vóór de bouw van de kerk. De nevenruimtes blijven hier echter verder buiten beschouwing.

- 2) Voor de Jufferstraat: N. van der Monde, *Pleinen, straten enz. der Stad Utrecht*, Utrecht 1846, III, p. 341. Voor de verkoop aan de Joodse gemeente: Archief DG nr. 150, 151.
- 3) Archief DG nr. 156.
- 4) Met bouwmeester moet De Laan bedoelen: de kerkmeesters, die met de bouw bemoeienis hebben, met architect: de opzichter (dit blijkt ook uit de straks te noemen „Rekening wegens de bouw ...”).
- 5) Archief DG nr. 157; voor de kwitanties: nr. 158.
- 6) Fundatie van Renswoude, Drift 25 en een niet uitgevoerd ontwerp voor het huis Lichtenberg. Zie A. Jordens, F. Kipp en L. Vos, *Drift 25*, Utrecht 1970, p. 43.
- 7) Zichtbaar op de tekening van J. van Hiltrop uit 1782, GA Utrecht, TA Oudegracht (Weesbrug-Smeeburg). De glaspanelen in de voorgevel waren 23,5 cm breed.
- 8) H. B. Berghuijs, *Geschiedenis der Doopsgezinde Gemeente te Utrecht*, Utrecht 1926, p. 120; tekening van „De Kerk van binnen ongeveer 1860”. Doordat er gordijnen voor de (oost)ramen hangen is het niet duidelijk of er een verdeling in vierden dan wel in zessen bedoeld wordt. In feite ziet men een vierdeling met brede buitenvakken en smalle binnenvakken, een heel onwaarschijnlijke indeling. Bij een zesdeling waren de glaspanelen 25 cm breed, naast het orgel 27 cm. Bij een vierdeling zouden alle glaspanelen in de kerkzaal 38,5 cm hebben bedragen (in de breedte). Dit past in feite beter, maar lijkt voor 1773 een erg grote maat.
- 9) Archief DG nr. 164.
- 10) Archief DG nr. 163.
- 11) Voor 1895: Archief DG nr. 160, voor 1916 nr. 161.
- 12) Archief DG nr. 163.
- 13) Foto E. A. van Blitz & Zn, G. A. Utrecht, T.A.Kf. 4.2.
- 14) Mededeling architect Th. Haakma Wagenaar, aan wie als jongen de nieuwe situatie door de zoon van de toenmalige dominee werd getoond.
- 15) Bureau voor Restauratie Temminck Groll Van Vliet, arch. B.N.A.
Aannemer: fa. I. Woudenberg en Zn. B.V. te Rhenen.

IN MEMORIAM MR. J. SCHUTTEVAËR

Geheel onverwacht overleed 15 februari op de leeftijd van 78 jaar mr. J. Schuttevaër. Met hem verliest Oud-Utrecht een van zijn markante leden. Op allerlei terreinen is Schuttevaër voor de vereniging actief geweest. Het is passend op deze plaats nog eens een aantal zaken voor het voetlicht te halen.

Allereerst denk ik dan aan Schuttevaër als lid van de propagandacommissie. Van 1975 t/m 1980 maakt hij deel uit van dit divers samengestelde gezelschap, dat hij meer dan eens in de Pieter de Hooghstraat gastvrij onthaalde. Kritisch beluisterde hij wat te berde werd gebracht en enthousiast deed hij mee aan het ontwikkelen van nieuwe plannen. Daarbij bleef hij de politiek in ruste, die waar nodig zorgde voor wijze

retouche. Mij als piepjong voorzitter van dit „college op leeftijd” deed hij soms vaderlijke vermaningen toekomen die ik inderdaad beter ter harte kon nemen dan dat ik ze, in wat hij noemde „jeugdige overmoed”, in de wind sloeg.

In de activiteiten van de commissie had Schuttevaër het patent op de werving van nieuwe bestuurders.

Met niet aflatende ijver zat hij op het vinkentouw als er nieuwe provinciale staten waren gekozen, als de stad Utrecht een nieuwe gemeenteraad had, of als er in de provincie nieuwe burgemeesters waren benoemd. Velen wist hij lid van Oud-Utrecht te maken. En met grote blijmoedigheid toog hij nogmaals aan de slag, wanneer na de een of andere verkiezing nieuwe bestuurders op de kussens geraakten.

Op ledenvergadering was Schuttevaër present en daarvan kennen hem velen. Geen rondvraag kon passeren zonder dat hij de aandacht van de vergadering wist te vragen voor de een of andere kwestie, zijn be-toog doorspekkend met citaten en anekdotes. Maar zij die aanwezig waren op de najaarsledenvergadering van 1976, waarin het huishoudelijk reglement van de vereniging aan de orde kwam, zullen Schuttevaërs scherpzinnigheid gepaard aan lichtvoetige humor en retorica niet gauw vergeten. In samenspraak met notaris A. J. Kronenberg ontwikkelde de oud-politicus een briljant duet voor twee heren.

Schuttevaër was lid van Oud-Utrecht sinds 1949. Maar, zo placht hij meer dan eens te zeggen, veel heb ik in het begin met mijn lidmaatschap niet gedaan. Direkte aanleiding voor een grotere betrokkenheid vormde de liquidatie in 1973 van het leesgezelschap „Van allerlei slag”. In een gelijke oversteek ontving Oud-Utrecht het resterend kapitaal van het leesgezel-schap en zegde de vereniging toe ervoor zorg te dra-gen dat de geschiedenis van „Van allerlei slag” zou

worden te boek gesteld. Het artikel van J. A. F. Janzen in het Jaarboek 1975 is het resultaat van deze trans-aktie.

Een artikel van zijn hand mag hier niet ongenoemd blijven. In de bundel *Van Standen tot Staten*, deel 1 van de Stichtse Historische Reeks, vinden we als zes-de bijdrage zijn „Op de vleugelen der provinciewet”. Bij gelegenheid van het 600-jarig bestaan van de Sta-ten van Utrecht in 1975 gaf hij een overzicht van het hedendaagse provinciaal bestuur.

Met een citaat uit dit artikel zou ik deze terugblik wil-len besluiten. Zeer zeker zijn ten aanzien van zijn inzet voor Oud-Utrecht van toepassing de verzen die Schuttevaër als scheidend statenlid daar opnam:

Als vrienden gingen wij door 't leven, geroepen tot één zaak:

Naar 't welzijn der provincie streven: dat was ons aller taak.

C. H. Staal

WELKOM AAN EEN AANGRENZENDE HISTORISCHE VERENIGING

In maart van het vorig jaar vond in het historische café *De Brouwerij* te Vleuten een eerste oriënterende bijeenkomst plaats ter peiling van de belangstelling voor een historische vereniging.

Die belangstelling bleek bemoedigend. Al op 12 mei 1981 werd een voorlopig bestuur geïnstalleerd van wat toen officieel ging heten: *Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*. In twee weekeinden van oktober organiseerde een enthousiaste groep leden een introductie-tentoonstelling zowel in Vleuten als in De Meern. Meer dan 2000 mensen kwamen een kijkje nemen, er werd een lesbrief geschreven voor de schooljeugd, kortom: de Vereniging kwam bij haar eerste optreden naar buiten uitstekend voor de dag. Ook de medewerking van gemeentelijke instan-ties en particulieren was voorbeeldig.

Inmiddels zijn de wittebroodsweken van de eerste geestdrift voorbij en heeft de activiteit van de werkers van het eerste uur geleid tot de vorming van enkele werkgroepen. Ook zijn er nu (1 febr.) twee nummers verschenen van het bulletin van de vereniging dat keurig is gedrukt en er aantrekkelijk uitziet. Op de om-slag ervan zijn drie torens te zien, van elk van de drie dorpskernen één.

De inhoud ervan is ook alleszins de moeite waard. Ze

bestaat uit herinneringen van oudere dorpsbewoners (A. F. Migo), uittreksels uit het R.A. Utrecht over een pachterskwestie bij de oude dorpskerk van De Meern (Jac. de Brijn), stukjes familiegeschiedenis zowel mondeling (Wijnand van Engelen) als schriftelijk (Arie Goes), het verslag van de werkgroep *Battestein*, een verdwenen ridderhofstad in Vleuten, en een lijst van op een kaart aangegeven objecten binnen de ge-meente die onder Monumentenzorg vallen, afkomstig van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist.

Al met al is ook met het bulletin een veelbelovende start gemaakt, zowel naar vorm als naar inhoud. Het adres van de redactie is: Léon van Esch, Hinderstein-laan 7, 3451 EV Vleuten, tel. 03407-28 71.

Het secretariaat van de vereniging wordt waargeno-men door W. H. Denekamp, Utenhamstraat 5, 3451 BR Vleuten, tel. 03407-19 48.

De jaarlijkse contributie bedraagt f 25,-, voor 65-plussers f 10,-.

Welkom in de kring van historische verenigingen in de provincie Utrecht, en alle succes aan onze naaste bu-ren. We zullen elkaar vast en zeker tegenkomen!

v. S.